నామకరణమ్.



దశమ్యాగ్ం శ్వోభూతే స్నాత్వా పుణ్యాహమాభ్యుదయికం బ్రాహ్మణానాం భోజనేనసహ విధాయ మాతాపితరౌ కర్తవ్యేనేమం కుమారం నామకరణేన కర్మణా సగ్ంస్కరిష్యావహ ఇతిసఙ్కల్ప్య ॥

దర్భేష్వాసీనౌ దర్భాన్ధారయమాణౌ కుమారం పత్నీంచ దక్షిణతఉపవేశ్య స్వయముత్తరత ఆసీనః ప్రాణానాయమ్య ॥ పూర్వోక్త... ... ...శుభతిథౌ మమకుమారం సకలసత్పురుషమధ్యే నామప్రకటన సిద్ధ్యర్థం, । మాసనామ్నా నక్షత్రనామ్నా వ్యావహారిక నామ్నా సగ్ంస్కరిష్యావహే । సూత్రేమ్, ద్వ్యక్షరం చతురక్షరంవా

నామపూర్వక మాఖ్యాతోత్తరం, దీర్ఘాభినిష్ఠానాన్తం, ఘోషవదా ద్యన్తర న్తస్థమపివా, యస్మింస్త్వత్యుపసర్గస్యా త్తద్ధిప్రతిష్ఠితమితిహి బ్రాహ్మణమ్, అయుజాక్షరం కుమార్యాః) వాక్యమ్, తణ్డులపూర్ణ కాంస్యపాత్రే), సువర్ణేన, ఉదగపవర్గా స్తిస్రోరేఖాలిఖిత్వా, తాస్వాద్య న్తయో శ్శ్రీకారేణ మాసనామ నక్షత్రనామ వ్యావహారికనామాని పుంసస్సమాక్షరం, స్త్రీణామయుగక్షర మాకారాన్తా నీకారాన్తానివా ప్రథమా న్తేనలిఖేత్॥) † శ్లో॥ కృష్ణోనన్తోచ్యుత శ్చక్రీ వైకుంఠోథ జనార్దనః। ఉపేన్ద్రో యజ్ఞపురుషో వాసుదేవ స్తథాహరిః।। యోగీశః పుండరీకాక్షో మాసనామా న్యనుక్రమాత్॥) మాసనామ్నా, శ్రీకృష్ణ నామాసు(శ్రీ)ః। నక్షత్రనామ్నా, (శ్రీ)రైవత నామాసు(శ్రీ)ః। వ్యావహారికనామ్నా, (శ్రీ)-(శ్రీ)నివాస నామాసు(శ్రీ)ః, ఇతిలిఖేత్॥ తదక్ష ప్రాణప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యే॥

---

† శ్లో॥ కృష్ణానన్తో.........మాసనామా న్యనుక్రమాత్॥

చైత్రే—కృష్ణః.	శ్రావణే—వైకుంఠః.	మార్గశీర్షే—వాసుదేవః
వైశాఖే—అనన్తః.	భాద్రపదే—జనార్దనః.	పుష్యే—హరిః.
జ్యేష్ఠే—అచ్యుతః.	ఆశ్వయుజే—ఉపేన్ద్రః	మాఘే—గోవిన్దః.
ఆషాఢే—చక్రీ.	కార్తికే—యజ్ఞపురుషః.	ఫాల్గుణే-పుండరీకాక్షః

ఏవం మాసనామాని నిర్దిశతి॥ అథ, సర్వేషాం నక్షత్రనామ్నాం ప్రథమయానిర్దేశః। తద్యథా॥ శ్లో॥ రో॰కేమమృజ్యే.........విసర్గ ఇష్టః॥ రో॰కే ఇతి, నక్షత్ర నామాద్యక్షర గ్రహణా రోహిణః, మార్గశీర్షః, ఆర్ద్రకః, పునర్వసుః, తిష్యః, ఆశ్రేషః, మాఘః, పూర్వఫల్గునః, ఉత్తరఫల్గునః, హస్తః, చైత్రః, స్వాతిః, విశాఖః, అనూరాధః, జ్యేష్ఠః, మూలకః, పూర్వాషాఢః, ఉత్తరాషాఢః,

ఓంఅసునీతే.........యథాస్థాన ముపహ్వయతే । నామత్ర యాధిష్ఠాన దేవతాభ్యోనమః స్థిరోభవ । వరదోభవ, సుముఖోభవ, సుప్రసన్నోభవ । స్థిరాసనఙ్కురు ॥ నామత్రయాధిష్ఠాన దేవతా భ్యోనమః ధ్యానావాహనాది షోడశోపచారపూజాం కుర్యాత్ ॥ మాసనామ్నా, శ్రీకృష్ణనామాసి । స్వస్తిదీర్ఘాయుర్భవ, శతాయుర్భవ॥ నక్షత్రనామ్నా, శ్రీరైవతనామాసి। స్వస్తిదీర్ఘాయుర్భవ, శతాయుర్భవ। వ్యావహారికనామ్నా, శ్రీ శ్రీనివాసనామాసి । స్వస్తిదీర్ఘాయుర్భవ, శతాయుర్భవ॥ ఇతి మాతాపితరౌ, తత్తముపర్యుక్తౌ, శిశోశ్శిరసినిక్షిపేతాం। తతః, ప్రవాసాదేత్యపుత్రస్యాఙ్గాదఙ్గాదితిద్వాభ్యాంకుమారమభిమన్త్ర్య ॥ అఙ్గాదఙ్గాత్సమ్భవసి హృదయా దధిజాయసే । వేదోవై పుత్రనామాసి సజీవశరదశ్శతమ్ । అశ్మాభవ పరశుర్భవ హిరణ్యమస్తృతమ్భవ । పశూనాన్త్వా హిఙ్కారే ణాభిజిఘ్రామి నారాయణ శర్మన్ ॥ తాభ్యామేవ మూర్ధన్యవఘ్రాణమ్ ॥ అఙ్గాదఙ్గాత్సమ్భ

శ్రవణః, (శ్రావణః) శ్రవిష్ఠః, శతభిషజః, (శాతభిషజః) పూర్వప్రోష్ఠపాదః, ఉత్తరప్రోష్ఠపాదః, రైవతః, (అశ్వయుక్) ఆశ్వయుజః, అపభరణః, (ఆపభరణః) కృత్తికః ఇతి। అథవ్యవహారనామవిషయే, ద్వ్యక్షరంచతురక్షరంవా సమాసాభిప్రేతః, నతుసూఢిః, ఇత్యాది, సుదర్శన భాష్యేక్షేయః, శ్రీనివాసః, రామకృష్ణః, నారాయణః, వాసుదేవః, ఇత్యాదిసమాక్షరేణనిర్దిశేత్ ॥

నసి.........నారాయణశర్మన్ ॥ కుమారస్య దక్షిణేకర్ణే౽గ్ని రాయుష్మానితి పఞ్చమన్త్రాన్ జపేత్ ॥ అగ్ని రాయుష్మాన్థ్స వనస్పతిభి రాయుష్మాన్తేన త్వాయుషాయుష్మన్తఙ్కరోమి ॥ సోమ ఆయుష్మాన్థ్స ఓషధీభి రాయుష్మాన్తేన త్వాయుషాయుష్మన్తఙ్కరోమి ॥ యజ్ఞ ఆయుష్మాన్థ్స దక్షిణాభి రాయుష్మాన్తేన త్వాయుషాయుష్మన్తఙ్కరోమి । బ్రహ్మాయుష్మత్తద్బ్రాహ్మణై రాయుష్మత్తేన త్వాయుషాయుష్మన్తఙ్కరోమి ॥ దేవా ఆయుష్మన్తస్తే౽మృతేనాయుష్మన్తస్తేన త్వాయుషాయుష్మన్తఙ్కరోమి ॥ (ఘృతం నిష్పిబత్యాయుర్వై ఘృతమమృతగ్ం హిరణ్య మమృతా దేవాయుర్నిష్పిబతి ॥ శతమానం భవతి శతాయుః పురుష శ్శతేన్ద్రియ ఆయుష్యేవేన్ద్రియే ప్రతితిష్ఠతి ॥ నామకరణ ముహూర్త సుముహూర్తోస్తు । నామకరణ ముహూర్తకాలే సూర్యాదీనాం నవానాం గ్రహాణామానుకూల్య ఫలసిద్ధిరస్తు ॥

—* శ్రీరస్తు. *—

† శ్లో॥ మార్గశీర్షేచ వాగ్దేవీ పుష్యే పద్మావతీభవేత్। శ్రీదేవీ చాపి సావిత్రీ భూమిః కళ్యాణికా తథా। సత్యభామా పుణ్యవతీ మాఘ

---

† శ్లో॥ మార్గశీర్షేచ............విదుః ఇతి ॥

చైత్రే-భూదేవీ. వైశాఖే-కళ్యాణీ. } జ్యేష్ఠే-సత్యభామా ఆషాఢే-పుణ్యవతీ. } శ్రావణే-మాధవీ. భాద్రపదే-ఇన్దుమతీ.

పతీన్ధమత్యపి । చన్ద్రావతీచలక్ష్మీశ్చ స్త్రీనామ కరణేవిదుః ॥ మాస నామ్నా, శ్రీవాగ్దేవీ నామ్నీసుశ్రీః । నక్షత్రనామ్నా, శ్రీసావిత్రీ నామ్నీసుశ్రీః ॥ వ్యావహారికనామ్నా, శ్రీకళ్యాణీనామ్నీసుశ్రీః । ఇతిలిఖిత్వా, తతః ప్రాణప్రతిష్ఠాది షోడశోపచార పూజాఙ్కుర్యాత్ ॥

మాసనామ్నా శ్రీవాగ్దేవీనామ్న్యసి, స్వస్తిదీర్ఘాయుష్మతీభవ, శతాయుష్మతీభవ ॥ నక్షత్రనామ్నా, శ్రీసావిత్రీనామ్న్యసి । స్వస్తిదీర్ఘాయుష్మతీభవ । శతాయుష్మతీభవ ॥ వ్యావహారికనామ్నా, శ్రీకళ్యాణీనామ్న్యసి । స్వస్తిదీర్ఘాయుష్మతీభవ । శతాయుష్మతీభవ ॥ ఇతి మాతాపితరౌ తత్తదుపర్యక్షతాన్ కుమార్యాః శిరసినిక్షిపేతాం । తతః, కుమారీగ్ం సర్వస్మాదితి యజుషాభిమన్త్రయ ॥ సర్వస్మా దాత్మనస్స మ్భూతాసి సాజీవ శరదశ్శతమ్ ॥

—* అత్రశ్లోకాః. *—

శ్లో॥ నామాది నాన్దీకరణం పుణ్యాహం ద్విజభోజనమ్ । రక్షా బన్ధన మన్నాది చౌలాద్యఙ్కుర మేవచ ॥ సూతకాన్తే ద్వాదశాహే

ఆశ్వయుజే-చన్ద్రావతీ.	మార్గశీర్షే—వాగ్దేవీ.	మాఘే—శ్రీదేవీ.
కార్తికే—లక్ష్మీః.	పుష్యే—పద్మావతీ.	ఫాల్గునే—సావిత్రీ.

ఏవం మాసనామాని నిర్దిశేత్ । నక్షత్రనామవిషయే, పూర్వ ముక్తమేవ, వ్యావహారిక నామవిషయే ఆయుగక్షరమాకారాన్తా మీకారాన్తానివా స్త్రియాం ఇతి,। యశోదా, కమలా, అహల్యా, కౌసల్యా, సుమిత్రా, కళ్యాణీ, భవానీ, పార్వతీతి, అత్రయథా స్వకులాచారం శ్రీవత్సాజ్ఞేయా ॥